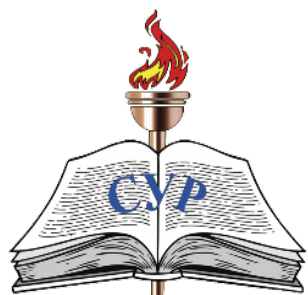

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXVI-й РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 5-6/ БЕРЕЗЕНЬ 2026 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – ДУХОВНИЙ СИМВОЛ ЄДНОСТІ УКРАЇНЦІВ У СВІТІ

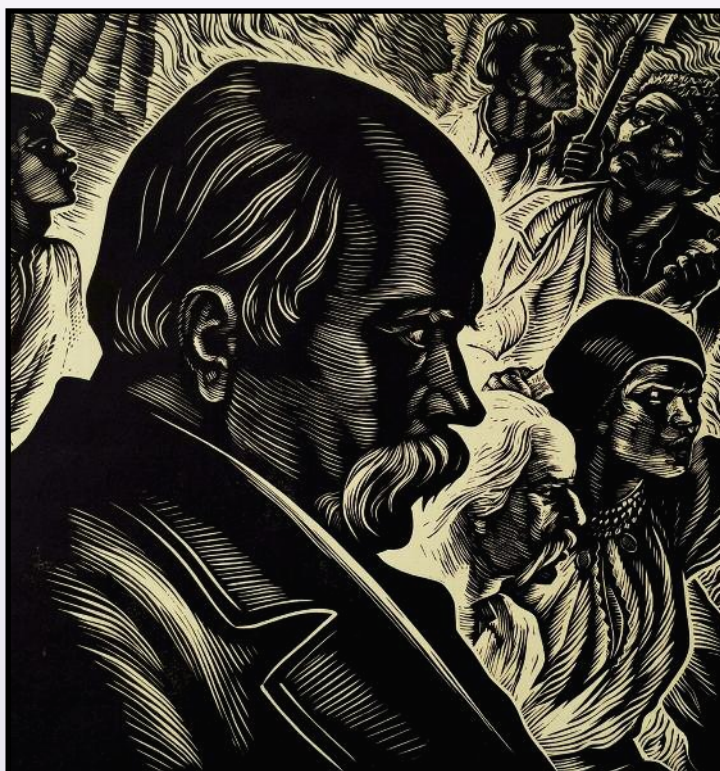
9 березня 2026 року українці по всьому світу відзначили 212-ту річницю від дня народження Тараса Григоровича Шевченка – поета, художника, мислителя і символу національного відродження. Його ім'я стало невід'ємною частиною української історії та культури, а творча спадщина продовжує впливати на формування національної свідомості, духовної сили та прагнення до свободи.

Тарас Григорович Шевченко був не лише геніальним поетом, а й різнобічно обдарованою особистістю. Він залишив значний слід у живописі та графіці, був гравером, прозаїком, мислителем, етнографом і громадським діячем. Його талант поєднував у собі літературну силу слова та мистецьке бачення світу. Саме ця багатогранність зробила його творчість особливо впливовою та глибокою.

Тарас Шевченко посідає особливе місце в історії України. Його творчість має фундаментальне, позачасове значення для українського народу. Вона стала основою національної ідентичності, духовної незламності та культурного розвитку. Поезія Кобзаря – це не лише літературна спадщина, а глибока філософія свободи, людської гідності та боротьби за правду. Його слова, написані майже два століття тому, не втратили своєї сили і сьогодні, продовжуючи надихати нові покоління українців.

Особливого звучання постать Шевченка набуває в сучасних умовах. Під час повномасштабної російської агресії проти України його поезія стала для багатьох українців духовним щитом і джерелом моральної підтримки. Рядки з його творів «Борітеся – побо-

рете!», «І мертвим, і живим, і ненарожденим...», «Заповіт» – звучать як заклик до єдності, мужності та незламності у боротьбі за свободу і незалежність України. Його слово нагадує, що гідність і свобода є найвищими цінностями, які потребують захисту і жертовності.

Водночас постать Тараса Шевченка об'єднує українців незалежно від того, де вони живуть. Для мільйонів людей у різних куточках світу він став духовним батьком нації та символом національної свідомості. Його творчість, передусім збірка «Кобзар», сформувала спільний культурний код українців, який долає кордони і відстані. Через поезію Шевченка покоління українців від-

чувають свою приналежність до спільної історії, мови та культури.

Це особливо відчутно в українській спільноті Румунії, яка свято зберігає свою мову, традиції та культурну спадщину. Для українців Румунії постать Шевченка є важливим символом духовної єдності з історичною

Батьківщиною. Щороку в українських громадах та школах, за безпосередньої підтримки Союзу українців Румунії, відбуваються заходи, присвячені його пам'яті – зустрічі, круглі столи, літературні читання, тематичні вечори, концерти, виставки, освітні програми тощо. Такі події сприяють збереженню української культурної ідентичності та передаванню її молодшим поколінням. Крім цього вони вшановують не лише пам'ять видатного митця, а й ті цінності, які він відстоював протягом усього життя: свободу, гідність, любов до рідної культури та віру в майбутнє України.

Тарас Шевченко справедливо вважається безперечним символом України, національним героєм і великим Кобзарем. Його життєвий шлях, сповнений випробувань, заслання і боротьби, став прикладом незламності духу. Своїми творами і власною долею він надихав і продовжує надихати українців на боротьбу за правду, волю та майбутнє рідної землі.

Минуло понад два століття від дня його народження, але Шевченко залишається сучасником кожного покоління. Його слово не згасає, а продовжує бути моральним орієнтиром для суспільства. Саме тому його спадщину часто називають «вічним вогнем», який освітлює шлях українців у складні історичні часи.

Румунія, Україна та Молдова створюють регіональний кіберальянс для посилення кібербезпеки

Румунія, Україна та Молдова домовилися про створення регіонального кіберальянсу, покликаного спільно протидіяти кібератакам та гібридним загрозам, а також розвивати сучасні технології у сфері кібербезпеки. Відповідний меморандум був підписаний 19 лютого під час 3-го Міжнародного форуму з кіберстійкості у Києві.

Документ уклали Національний директорат кібербезпеки Румунії, Національний координаційний центр кібербезпеки при РНБО України та Агентство кібербезпеки Республіки Молдова. Ініціатива отримала назву **Cyber Alliance for Regional Resilience (Кіберальянс заради регіональної стійкості)** і передбачає створення структурованого механізму співпраці у сфері кіберзахисту.

Альянс має посилити координацію між країнами під час транскордонних кіберінцидентів, забезпечити обмін аналітикою та практичним досвідом, а також сприяти впровадженню сучасних технологічних рі-

шень для захисту критичної інфраструктури. Особливе значення приділяється українському досвіду протидії кібератакам під час повномасштабної війни.

«Меморандум підкреслює важливість використання унікального досвіду України у протидії кіберзагрозам, набутого в умовах незаконної та невинуватеної агресії з боку Російської Федерації. Інтеграція цього практичного досвіду дозволить зміцнити колективну регіональну стійкість», – заявила Наталія Ткачук, керівниця Служби з питань інформаційної та кібербезпеки Апарату РНБО та секретар Національного координаційного центру кібербезпеки.

Вона також зазначила: «Важливо не тільки те, що ми маємо спільного ворога та стикаємося з однаковими загрозами, а й те, що поділяємо спільні цінності та розуміння того, що лише спільними зусиллями можна зміцнити та побудувати кіберстійкість у нашому регіоні Європи. Україна докладе всіх зусиль, знань та досвіду, щоб зробити

Альянс практичним, ефективним та таким, що має реальний вплив. Я закликаю наші країни-партнери та друзів приєднатися до нас, адже кібербезпека – це командний „вид спорту“. Лише згуртована та рішуча команда може досягти справжнього успіху».

Своєю чергою Дан Кимпьян, директор Національного директорату з кібербезпеки Румунії, підкреслив: «Співпраця з Україною та Республікою Молдова у сфері кібербезпеки є для нас ключовим пріоритетом. Ми можемо багато чого навчитися один в одного. Віримо в силу та якість цього Кібернетичного альянсу та прагнемо перетворити його на зразок для наслідування на регіональному та європейському рівнях».

Міхай Лупашку, директор Агентства з кібербезпеки Республіки Молдова, додав: «Співпраця між нашими країнами вже триває деякий час і цей меморандум ще більше зміцнює нашу прихильність до підвищення кіберстійкості на благо громадян та економік. Сильні та стійкі Республіка Молдова, Україна та Румунія сприятимуть безпеці та процвітанню Європи в цілому».

Міністерство закордонних справ Румунії привітало підписання меморандуму, наголосивши, що він сприятиме більш чіткій та структурованій тристоронній співпраці у боротьбі з кіберзагрозами та зміцненні стійкості до них. У відомстві відзначили, що документ є підтвердженням важливості співпраці та зусиль щодо диверсифікації ініціатив і програм у цій сфері, особливо в контексті поточної регіональної безпеки.

Основа тристороннього формату співпраці була закладена ще у липні 2025 року в Чернівцях, Україна, після зустрічі президентів України, Республіки Молдова та Румунії в Одесі. Тоді три країни домовилися поглибити координацію та активізувати спільні зусилля для протидії постійно еволюціонуючим кібернетичним та гібридним загрозам.

Підписання меморандуму символізує не лише формальну угоду, а й початок нової регіональної архітектури кіберстійкості в Європі, ключовим елементом якої є **Кіберальянс заради регіональної стійкості**.

www.dnsc.ro

20 березня – день весняного рівнодення

День весняного рівнодення - важлива астрономічна подія, що знаменує початок весни. У цей день Сонце сходить точно на сході і заходить точно на заході, явище, яке повторюється лише двічі на рік, навесні та восени. У день рівнодення тривалість дня і ночі стає майже однаковою – по 12 годин.

Навесні день поступово подовжується, а ніч скорочується, символізуючи перемогу світла над темрявою та пробудження природи до нового життя. Стародавні народи зустрічали весну як свято: язичницькі обряди відзначали пробудження всього живого, відродження енергії природи та початок нового циклу. Наприклад, єгиптяни звали Великого Сфінкса так, щоб він точно орієнтувався на сонце під час весняного рівнодення.

Сьогодні весняне рівнодення є чудовою нагодою спостерігати за ритмами природи, радіти сонцю та тепло зустрічати нову пору року.

У 2026 році весняне рівнодення припадає на 20 березня – час дивитися в небо, відчувати енергію природи та святкувати прихід весни.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Чотири роки війни: Голова СУР про солідарність Румунії та підтримку українського народу

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, у заяві з нагоди четвертої річниці повномасштабного вторгнення Росії в Україну зазначив, що минуло вже чотири роки від початку повномасштабної агресії проти України. За цей час український народ пройшов через героїчну оборону, втрати, вигнання, страждання, холод, темряву, страх, сльози та неймовірний біль, але водночас проявив солідарність і надію, – сказав він.

Голова СУР підкреслив, що для Румунії ці чотири роки стали часом солідарності та співчуття до жертв війни, а також періодом тривоги через безпосередню близькість до конфлікту з катастрофічними наслідками.

Микола-Мирослав Петрецький заявив, що зупинити агресію та агресора не вдалося, а стабільний і тривалий мир поки залишається далеким, попри постійні надії на його справедливе й якнайшвидше встановлення. За ці чотири роки, за його словами, Україна гідно й рішуче обороняється у законній війні, спираючись на право на самооборону, закріплене в міжнародному праві, та здійснила максимальну мобілізацію внутрішніх ресурсів – людських, демографічних, військових, економічних, політичних і дипломатичних, що може слугувати прикладом у будь-якому сучасному конфлікті.

Він відзначив беззастережну солідарність і співчуття Румунії до страждань українського народу, а також широкий, системний, багатовимірний, постійний і щедрий внесок країни в підтримку України. Це включає прийом понад 200 000 біженців, прямі бюджетні витрати, участь України в багатонаціональних програмах закупівлі боєприпасів та озброєння, надання гуманітарної допомоги, підтримку санкційної політики ЄС і застосування фінансових інструментів ЄС щодо України, а також її залучення до програм підтримки ЄС і НАТО.

За словами голови СУР, солідарність і підтримка Румунії створюють передумови для розвитку стратегічного партнерства між обома країнами, і без послідовної підтримки в роки війни таке партнерство було б неможливим. Він наголосив, що ця підтримка має тривати, адже інвестиції Румунії в оборонну війну України є одночасно інвестиціями у власну безпеку, стабільність регіону та майбутнє наступних поколінь.

Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що спільні зусилля спрямовані на розвиток стратегічного партнерства, зміцнення зближення України з Європою та ЄС, післявоєнну відбудову України та створення безпечної архітектури у розширеному Чорноморському регіоні, яка враховуватиме потреби та інтереси безпеки обох держав.

Він додав, що протягом цих чотирьох років Союз українців Румунії залишався активною та постійною частиною процесу утвердження миру, безпеки, стабільності та спокою у цьому регіоні, невід'ємною складовою румунської та міжнародної підтримки України і зусиль для досягнення справедливого та довгострокового миру. СУР і надалі продовжуватиме цю роботу, будуючи європейські мости до України та підтримуючи українські мости до Румунії та Європи, – заявив Микола-Мирослав Петрецький.

Робоча зустріч щодо транспортного сполучення Румунії та України через Тису

Як співголова міжпарламентської групи дружби «Румунія-Україна» Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у робочій зустрічі парламентських груп дружби Румунії та України, що відбулася у форматі відеоконференції у вівторок, 19 березня. Основною темою обговорення стало завершення будівництва та відкриття нового автомобільного мосту через річку Тису – стратегічного інфраструктурного проєкту для посилення транспортного сполучення між двома державами.

У зустрічі взяли участь члени парламентських груп дружби обох парламентів, представники міністерств транспорту Румунії та України, окремих агентств і підпорядкованих державних компаній, дипломати обох держав, а також представники місцевих органів влади Марамуреського повіту та Закарпатської області.

Микола-Мирослав Петрецький у своєму виступі підкреслив, що підтримка Румунією України залишається сильною, послідовною та непохитною. Він зазначив, що Румунія продовжує залишатися солідарною з Україною, підтримує застосування санкцій проти Росії за війну проти суверенної держави та надає багатовимірну допомогу українським громадянам, які знайшли тимчасовий притулок у країні, забезпечуючи доступ до медичних послуг,

освіти, ринку праці, а також розміщення та гуманітарну підтримку.

На багатосторонньому рівні депутат підкреслив підтримку Румунією ухвалення 20-го пакета санкцій ЄС проти РФ, надання Україні макрофінансової допомоги та заходів із притягнення Росії до відповідальності за скоєні злочини. Він також висловив рішучу підтримку якнайшвидшого початку переговорів щодо вступу України до ЄС і позитивно оцінив оцінку Європейської Комісії щодо проведених реформ.

Представник української меншини у румунському парламенті наголосив на важливості постійного двостороннього діалогу з українською владою та розвитку практичної співпраці у сферах, що мають ключове значення для стабільності регіону.

Щодо нового автомобільного мосту через річку Тису, що з'єднає румунське місто Сігету-Мармаціей з українським Біла Церква, він відзначив його значення як важливого пункту перетину кордону, що спростить транзит між країнами та покращить регіональну зв'язність, сприяючи економічному розвитку прикордонної території.

Голова парламентської групи дружби з Україною підкреслив, що розвиток регіональної взаємопов'язаності з Україною є стратегічним пріоритетом Румунії, особливо в умовах

нинішньої безпекової ситуації. Він зазначив, що такі проєкти зміцнюють стабільність, безпеку та добробут на східних кордонах ЄС і приносять прямий ефект для місцевих громад.

Микола-Мирослав Петрецький також висловив переконання, що міст через Тису, як і інші спільні інфраструктурні проєкти, сприятиме підтримці місцевих громад і забезпечить безперебійний транскордонний транзит, зокрема для перевезення матеріалів, необхідних для відбудови України. Він підкреслив символічне значення мостів, які ще більше наближають Україну до ЄС та Румунії, і висловив сподівання, що цей міст стане єдиним, збудованим під час війни, підкресливши, що гарні новини створюють разом.

Нагадаємо, що наприкінці минулого року були проведені статичні та динамічні випробування безпеки мосту, зокрема з використанням вантажівок для перевірки його міцності, результати яких відповідали проєктним параметрам. Українська сторона продовжує роботи над новим мостом через річку Тису та суміжною інфраструктурою, а влада очікує, що завершення будівництва та відкриття пункту пропуску відбудеться найближчим часом. Цей проєкт вважається життєво важливим для регіону та має особливе значення для розвитку двосторонніх і транскордонних відносин між Румунією та Україною.

Живе українське слово у Румунії – українська спільнота шанує поетів, які зберігають національну ідентичність і культурну пам'ять

21 березня ми відзначаємо Всесвітній день поезії, вишановуючи мистецтво рими та ритму, яке об'єднує культури й епохи. Ініціатива святкування цього дня належить ЮНЕСКО, а перше святкування відбулося у 1999 році у Парижі, де розташована штаб-квартира організації. У рішенні ЮНЕСКО підкреслюється, що свято має популяризувати поезію, підтримати невеликі видавництва, літературні клуби та сучасних авторів, створюючи позитивний образ поезії як мистецтва, доступного широкому колу читачів.

У Всесвітній день поезії українська спільнота Румунії вишановує своїх видатних поетів, які протягом десятиліть зберігали й розвивали українське слово. Їхня творчість стала не лише мистецьким проявом, а й важливим чинником збереження національної ідентичності, культурної пам'яті та української мови.

Серед класиків української поезії Румунії варто згадати Степана Ткачука, Михайла Небиляка, Івана Непогоду, Гаврила Климпуша, Івана Ковача, Івана Арделяна, Миколу Корсюка, Івана Цаповця, Михайла Волощука, Іллю Кожокаря, Івана Негрюка, Миколу Корниціана, Івана Онужика, Теофіла Ребошанку, Павла Шовкалюка, Івана Шмуляка, Юрія Павліша, Оксану Мельничук, Василя Баршая. Їхні твори поєднували народні традиції, історичні мотиви та переживання української громади, відображаючи духовні пошуки та виклики часу. Лірико-філософська поезія, символізм і увага до побутових та культурних деталей роблять їхнє слово важливим культурним документом для збереження української ідентичності.

Михайло Михайлюк, Корнелій Ірод і Михайло Трайста продовжують цю традицію, зберігаючи живе українське слово та популяризуючи його серед нових поколінь. Вони експериментують із формою, стилем і мовою, водночас залишаючись віddаними українській поетичній традиції. Їхні твори відображають сучасне життя української громади, внутрішні переживання та соціальні й культурні виклики, з якими стикаються українці в Румунії.

Святкування Всесвітнього дня поезії у Румунії зазвичай включає літературні читання, вечори пам'яті та культурні заходи, присвячені українським поетам. Ці події сприяють обміну творчим досвідом, популяризації української літератури та підтримці молодих авторів. Вони демонструють, що поезія здатна стати містком між поколіннями, культурами та народами, зберігаючи живе слово для майбутніх читачів.

Творчість сучасних українських поетів Румунії – Михайла Михайлюка, Корнелія Ірода та Михайла Трайсти, продовжує традицію, розвиваючи поезію як мистецтво та засіб збереження національної пам'яті.

У Всесвітній день поезії українська громада Румунії відзначає живе українське слово, демонструючи його здатність об'єднувати громаду, підтримувати духовно та надихати на нові творчі звершення, доводячи, що поезія залишається активною соціально-культурною силою.

Василь КАПТАРУ

Вербна неділя: духовний зміст свята та традиції українців у Румунії

Вербна неділя є одним із важливих християнських свят, яке поєднує біблійні події з давніми народними традиціями. У церковному календарі цього дня згадують урочистий Вхід Ісуса Христа до Єрусалима – подію, що передувала його стражданню і розп'яттю. У народній традиції свято також символізує прихід справжньої весни, пробудження природи та появу перших пухнастих «котиків» на вербі.

Свято має рухому дату, оскільки безпосередньо пов'язане з Великоднем. Його відзначають за тиждень до Воскресіння Христового. У 2026 році православні християни святкуватимуть Великдень 12 квітня, тому Вербна неділя припадає на 5 квітня. Цього дня розпочинається останній тиждень Великого посту – Страсний тиждень, присвячений спогадам про останні дні земного життя Ісуса Христа. У римокатолицькій традиції Великдень 2026 року відзначатимуть 5 квітня, а отже Вербна неділя припадає на 29 березня.

Історія свята описана в Євангелії. Після воскресіння Лазаря Ісус Христос увійшов до Єрусалима, сидячи на ослі, виконуючи старозавітне пророцтво. Саме так у давнину з'являлися правителі та переможці, однак Христос прийшов не як завойовник, а як Месія миру. Мешканці міста зустрічали його радісними вигуками «Осанна» і стелили перед ним

пальмові гілки – знак пошани та перемоги. Водночас Ісус знав, що вже за кілька днів його чекають страждання і смерть.

Пальмові гілки стали головним символом цієї події. Проте на наших землях пальми не ростуть, тому в народній традиції їх замінила верба – одна з перших рослин, що пробуджується навесні. Саме тому на свято віряни приносять до храмів вербові гілочки з пухнастими «котиками», які священники освячують під час богослужіння.

Після служби освячену вербу приносять додому. Її ставлять біля ікон або в хаті як символ Божого благословення та захисту оселі. За народними уявленнями, така верба приносить здоров'я, добробут і оберігає від негараздів.

Серед українців у Румунії свято також має свої давні назви – Вербна, Шуткова або Бичкова неділя. У багатьох громадах зберігся звичай легко торкатися рідних і друзів освяченими вербовими гілочками, промовляючи: «Не я б'ю – шутка б'є, за тиждень Великдень». Вважається, що цей обряд символічно передає силу весни, приносить здоров'я та захищає від зла.

Освячені гілочки часто зберігають протягом року біля ікон. У деяких місцевостях існує повір'я, що під час сильної бурі можна кинути суху гілочку верби у вогонь і промовити: «Хай хмари на небі розійдуться так, як розійшовся дим від цієї шутки».

Попри радісну атмосферу, Вербна неділя має глибокий духовний зміст. У християнській традиції це день смирення, молитви та підготовки до Великодня. Тому віруючим радять уникати гучних розваг, сварок і надмірних веселощів. Не прийнято також важко працювати або займатися справами, що відволікають від духовних роздумів.

Оскільки свято припадає на період Великого посту, віряни й надалі дотримуються постових обмежень у їжі. До самого Великодня не вживають м'ясних, молочних продуктів та яєць.

Для українців у Румунії Вербна неділя залишається важливим духовним і культурним святом, яке поєднує християнську віру з народними звичаями та нагадує про спільні традиції, що об'єднують українські громади.

Зміцнення українських громад в Європі та підтримка України

У суботу, 7 березня, голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у засіданні розширеної Управи Європейського Конгресу Українців (ЄКУ), яке відбулося в Празі (Чеська Республіка). У зустрічі також взяли участь представники українських організацій із різних країн Європи, які обговорили ключові питання розвитку українських громад на континенті.

Під час засідання учасники проаналізували основні стратегічні напрямки діяльності ЄКУ та виклики, з якими сьогодні стикаються українські громади в різних країнах. Йшлося як про традиційні етнічні громади, що формувалися протягом десятиліть, так і про нові українські спільноти, які виникли після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

Значну увагу було приділено збереженню української ідентичності, мови, культури та традицій у країнах Європи. Учасники зустрічі обговорили низку проєктів і механізмів, які можуть сприяти підтримці культурного життя українських громад, а також ефективній інтеграції українських біженців у приймаючих суспільствах без втрати зв'язку з національною культурою та мовою.

Окремим пунктом дискусій стала подальша підтримка України на міжнародному рівні. Представники українських організацій наголосили на необхідності продовження багатовимірної допомоги українській державі – як у зусиллях із захисту суверенітету та досягнення справедливого й тривалого миру, так і в просуванні європейської та євроатлантичної інтеграції України. Під час обговорень було відзначено значну роль українських організацій в Європі у наданні гуманітарної допомоги, а також їхній вагомий внесок у підтримку української енергетичної системи, яка зазнала значних руйнувань унаслідок російських атак.

Учасники зустрічі наголосили на важливості подальшого зміцнення партнерства між Європейським Конгресом Українців, Світовим Конгресом Українців та українськими державними інституціями, зокрема Офісом Президента України та Міністерством закордонних справ. Така співпраця, на їхню думку, є необхідною для ефективної координації міжнародних ініціатив, лобістської діяльності та підтримки України на європейському і глобальному рівнях.

Важливе місце у порядку денному посіло питання залучення української молоді до громадського життя та формування нового покоління лідерів українських організацій в Європі. У цьому контексті Микола-Мирослав Петрецький представив досвід Союзу українців Румунії у роботі з молоддю. Він розповів про механізми залучення молодих людей до процесу ухвалення рішень у межах організації та запропонував поділитися напрацьованою експертизою. Зокрема, було висловлено готовність організувати в Румунії серію зустрічей і спільних проєктів для української молоді з різних країн Європи.

Окрему увагу під час зустрічі приділили підтримці освіти українською мовою в європейських державах. Учасникам було представлено модель функціонування української освіти в Румунії, яку реалізує СУР у співпраці з державними інституціями. Було домовлено про обмін досвідом і надання експертної підтримки іншим країнам у розробці подібних освітніх механізмів шляхом організації зустрічей із педагогами, інспекторами та фахівцями з Румунії.

У роботі засідання взяв участь Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці Василь Зварич. Микола-Мирослав Петрецький подякував дипломатові за активну участь у житті української громади та підкреслив, що тісна співпраця між дипломатичними установами України та організаціями діаспори є важливим чинником зміцнення українських громад за кордоном і ефективного просування інтересів України на міжнародній арені.

Разом із головою СУР у зустрічі взяв участь радник Союзу українців Румунії та координатор українських молодіжних організацій під егідою ЄКУ Фабіан Попович. Він представив основні напрямки діяльності та майбутні проєкти для української молоді, а також окреслив перспективи розвитку співпраці між молодіжними організаціями в різних країнах Європи.

Засідання в Празі підтвердило важливу роль Європейського Конгресу Українців як платформи для координації діяльності українських громад в Європі, зміцнення їхньої єдності та консолідації зусиль на підтримку України в цей складний для неї період. Водночас було підкреслено активну роль Союзу українців Румунії, який є одним із найдієвіших членів ЄКУ та послідовно сприяє розвитку української освіти, культури й громадського життя в Європі, а також підтримці України через культурні, гуманітарні та освітні ініціативи. Своєю діяльністю СУР робить вагомий внесок у зміцнення українських громад, збереження національної ідентичності та розширення співпраці між українськими організаціями на європейському рівні.

Фабіан ПОПОВИЧ

Книга «Листи кохання і війни», що зворушила Європу, тепер доступна румунською

23 лютого в бухарестській книгарні «Humanitas» відбулася презентація книги «Листи кохання і війни». Видання засноване на епістолярному листуванні українського письменника Павла Матюші, який від перших днів повномасштабної війни став на захист України, та його дружини Вікторії, літературної агентки та засновниці Літагенції OVO, яка з дітьми перебуває у Франції. У листах Павло ділиться фронтовими буднями, Вікторія – досвідом вимушеної еміграції та збереження родини на відстані.

Ідея перетворити особисте листування на книгу належить французькій журналістці Доан Буї, яка запропонувала щотижневі публікації у Le Nouvel Obs, а згодом видання вийшло окремою книгою у Éditions de L'Iconoclaste та отримало премію FNAC Révélation littéraire. Книга здобула широкий резонанс у Європі, її представляли в Європейському парламенті та штаб-квартирі НАТО.

(Продовження на 10 стор.)

Румунія та Україна – стратегічні партнери!

Президент Нікушор Дан у четвер, 12 березня, прийняв у палаці Котрочень президента України Володимира Зеленського, який перебував з офіційним візитом у Румунії. Глави двох сусідніх держав підписали декларацію про стратегічне партнерство, а також ще дві двосторонні угоди.

Як зазначив румунський лідер, проведені дискусії та підписані документи відкривають новий етап довіри й зрілості у двосторонніх відносинах. Один із документів передбачає співпрацю у виробництві дронів, яке планується організувати на території Румунії. Інша угода стосується енергетичної співпраці: пріоритетним завданням є будівництво двох ліній електропередачі, першу з яких планують завершити до кінця року.

Зустріч у Бухаресті президентів Нікушора Дана та Володимира Зеленського ознаменувала перехід до поглибленого стратегічного партнерства, закріпленого підписанням угод у сферах оборони та енергетики. Одним із ключових елементів співпраці є рішення про спільне виробництво дронів Румунією та Україною – промисловий проєкт, спрямований не лише на постачання техніки, а й на її технологічну інтеграцію в систему національної оборони Румунії.

Нікушор Дан подякував Україні та українському народові за боротьбу, яку вони ведуть, підкресливши, що йдеться про боротьбу за всю Європу, а отже і за Румунію. Він наголосив на значенні підписаної Декларації про стратегічне партнерство між Румунією та Україною – документа, який відкриває новий етап у розвитку двосторонніх відносин і підтверджує прагнення обох держав до зміцнення співпраці.

«Сьогодні ми підписали декларацію про стратегічне партнерство, і це важливий момент у наших двосторонніх відносинах. Не треба боятися казати, що історично між нашими країнами існувала недовіра. На мою думку, вона зникла з початком війни у 2022 році. Сьогоднішній день показує, що обидві країни висловлюють взаємну довіру щодо того, що ми можемо зробити разом, і беруть на себе спільну відповідальність за цю частину Європи, за її громадян і за весь регіон. Тому документ, який ми підписали, є дуже важливим», – заявив президент Румунії.

Глава румунської держави також запевнив свого українського візаві в подальшій всебічній підтримці України.

«Я підтвердив нашу дипломатичну підтримку в усіх форматах, в яких ми можемо її надавати – в Європейському Союзі та НАТО, задля формування правильної позиції й забезпечення підтримки, яку ці організації мають надати Україні у війні, яку вона веде. Ми також говорили про взаємозв'язки між нашими країнами та про спільні проєкти в цій сфері, зокрема про їхню економічну користь для громадян обох держав. Окремо обговорили спільні енергетичні проєкти, й

один із підписаних документів стосується саме партнерства в енергетичній сфері. Ми торкнулися й питання інтеграції України до Європейського Союзу, підтвердивши підтримку Румунією цього процесу».

Окрему увагу президент Румунії приділив становищу румунської меншини в Україні. Він зазначив, що отримав від Володимира Зеленського гарантії щодо продовження роботи шкіл з навчанням румунською мовою, а також щодо забезпечення всіх інших прав румунської меншини відповідно до міжнародних стандартів захисту прав національних меншин.

Президент України Володимир Зеленський подякував Румунії та її президентові за послідовну підтримку України протягом усього часу повномасштабної війни. Він наголосив, що російська агресія спрямована не лише проти України, а й проти стабільності всієї Європи, і підкреслив важливість міжнародної солідарності у протидії цим загрозам.

«Румунія разом з іншими європейськими країнами та Америкою допомогла нам із захистом неба – ми вдячні за це, і це стосувалося, зокрема, компоненту захисту від ракет. Ми цінуємо готовність продовжувати співпрацю і пропонуємо розширювати співпрацю між нашими державами, щоб захищатися від усіх тих загроз, які можуть викинути росіяни. Всі ті загрози, які виникають щодня», – сказав президент України.

За його словами, переговори були зосереджені на розширенні оборонної, енергетичної та економічної співпраці між двома країнами. Зеленський відзначив допомогу Румунії у зміцненні протиповітряної оборони України та підтримав розвиток спільних оборонних проєктів, зокрема у сфері безпілотних технологій.

Він також підкреслив значний потенціал економічної та інфраструктурної співпраці, зокрема у сфері енергетики. Йдеться про будівництво двох нових ліній електропередачі між країнами, розвиток співпраці в нафтогазовому секторі та можливості транспортування зрідженого природного газу через Румунію.

Окремо Зеленський подякував Румунії за підтримку логістики та транзиту товарів під час війни, а також за допомогу українським громадянам, які перебувають у країні. Він повідомив, що підписав указ про запровадження в Україні Дня румунської мови 31 серпня, підкресливши взаємну повагу та розвиток гуманітарної співпраці між двома державами.

На його думку, Україна і Румунія є природними стратегічними партнерами.

«Україна та Румунія – природні стратегічні партнери. Географія нашого регіону, безпекові виклики, економічні потреби наших народів – усе це свідчить про те, що співпраці між нами має бути тільки більше», – заявив Володимир Зеленський.

Того ж дня президент України також зустрівся з прем'єр-міністром Румунії Іліє Боложаном. Глава уряду привітав підписання декларації про стратегічне партнерство між двома країнами, підкресливши, що документ зміцнить двосторонні відносини та створить міцну основу для розвитку спільних проєктів. Він висловив повагу уряду Румунії до стійкості, мужності та наполегливості України й українського народу.

Своєю чергою Зеленський вкотре подякував Румунії за підтримку українського народу та допомогу, надану з перших днів війни, наголосивши, що стратегічне партнерство зміцнить багатовимірну співпрацю між державами. Сторони обговорили спільні проєкти у військовій, економічній, енергетичній та транспортній сферах, підкресливши важливість поглиблення взаємозв'язків між країнами.

(Продовження на 12 стор.)

У КЛУЖ-НАПОЦІ ВЧЕРГОВЕ ВІДСВЯТКУВАЛИ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

21 лютого цього року святкування Міжнародного дня рідної мови українською громадою у Клузь-Напоці набуло особливо урочистого характеру. На подію зійшлися члени Союзу українців Румунії, викладачі та студенти українського відділення Філологічного факультету Клузького університету імені Бабеша-Бойої, численні українські біженці, а також члени Ради Союзу українців Румунії на чолі з головою СУР, депутатом парламенту Миколою-Мирославом Петрецьким, та деканом філологічного факультету, доцент, доктор філологічних наук Рареш Молдован. Журналістка TVR Cluj Марія Чінар-Жіга забезпечила висвітлення події на телебаченні та в соціальних мережах.

Після прослуховування гімнів Румунії та України голова Клузької філії СУР Іван Гербіл у вступному слові зазначив, що це вже 101 подія в Клузі та 13-й захід, присвячений Міжнародному дню рідної мови. Він розповів про історію свята, яке виникло після боротьби бенгалійців 1952 року за право розмовляти рідною мовою, що призвело до кровопролиття, а ЮНЕСКО проголосила 21 лютого Міжнародним днем рідної мови.

Голова Союзу українців Румунії М.-М. Петрецький підкреслив, що свято є важливим для всіх, хто цінує свою ідентичність, та наголосив на практиці захисту прав національних меншин у Румунії, яку вважають однією з найкращих у Європі. «Допоки звучить українська мова, доти існуватиме український народ і Україна», – зазначив він. Голова СУР запевнив, що СУР і надалі сприятиме розвитку рідної мови, освіти й культурної ідентичності на благо української спільноти та багатоманітності Румунії.

Декан філологічного факультету Р. Молдован підкреслив мовну та культурну близькість румунського та українського народів і висловив надію на мирне майбутнє. Він розповів про столітню присутність української мови на факультеті та створення відділу української мови та літератури у 1999-2000 навчальному році, де готуються майбутні викладачі та ведеться наукова діяльність, видаються монографії, збірники й проводяться конференції та симпозиуми.

Докторка філологічних наук Міхаєла Гербіл представила доповідь «Рідна мова – символ національної ідентичності у творчості Тараса Шевченка та Міхая Емінеску». Вона зазначила, що обидва поети вбачали в рідній мові інструмент культурного самоствердження та національної свідомості. Шевченко наголошував на боротьбі за свободу українського народу, Емінеску – на духовній цінності румунської мови. Викладачка порівняла послання Шевченка «І мертвим, і живим...» із твором Емінеску «Ai poștri tineri (Наша молодь)», висвітливши схожість у критичному сприйнятті сучасності та заклик до збереження національної ідентичності через любов до рідної мови.

Студентка магістерської програми Джессіка Більчик зачитала власний твір «Крила» українською та румунською мовами, в якому торкнулася теми боротьби, свободи, миру, людських амбіцій, емпатії та любові до рідної мови. Висновок авторки: «Життя прекрасне, тому що у нас є мова, українська, яка дарує нам слова для того, щоб літати».

Магістрант Іоан Папаріга представив англійську мову як гнучкий та багатий засіб вираження почуттів і закликав поважати всі мови, підкресливши їхню роль у збереженні культури та ідентичності.

Голова Клузької філії СУР І. Гербіл у презентації «З історії української мови» окреслив становлення української мови від часів Київської Русі до її самостійного формування в XI–XII століттях. Він роз'яснив мовну ситуацію та механізми змін у фонетиці, спростувавши теорії про Київську Русь як «колиску трьох братніх народів» і наголосивши на самостійності української мови та її історії.

Декан Р. Молдован представив ювілейний збірник наукових робіт «25 років Відділу української мови та літератури», який містить понад 40 статей мовознавців та літературознавців із Румунії, України та Угорщини. Збірник став вагомим внеском у розвиток україністики.

Завершальна художня частина складалася із декламування віршів та виконання пісень. Біженці та члени громади читали твори сучасних і класичних авторів: Дмитра Павличка, Віктора Геращенка, Олеся Лупія, Марії Яновської, Оксани Сметанюк, Миколи Лотоцького, Дмитра Білоуса та Ольги Павлюк.

Продовжив тематику любові до рідної української мови гурт «Мальви», до складу якого входять професіонали із різних куточків України. В їхньому виконанні прозвучали пісні про Україну «Молитва за Україну», «Моя Україна», «Пісня на добро», а також народні українські – «Розпрягайте, хлопці, коні», «Ой у вишневому садочку», «Ішло дівча лучками», – які щоразу запалюють та піднімають настрій публіки. Майстерне виконання соло на баяні «Лібертанго» (Астор П'яцолла) колишнього викладача Кишинівської державної консерваторії пана Володимира Албула було про мову кохання і музику – універсальне відчуття та засіб його передачі. Світлана Смирнова (художній керівник гурту) та її донька Маргарита Туткевич заспівали на завершення пісню «Чорнобривці» і якою, на мою думку, увінчали подію в першу чергу надзвичайно сильним її виконанням. Сльози та суміш глибоких почуттів у присутніх викликало і сплетінням заторкнутих тем: щемлива любов до матері, до рідні; гостра туга за рідним краєм, за всім близьким і знайомим; за всім тим, що називається Батьківщина і яку ми, як і матір у пісні, так часто не достатньо любимо і бережемо.

Ольга СЕНИШИН

Українці Румунії поруч із народом України: від підтримки до єдності

24 лютого 2026 року минули чотири роки від початку повномасштабної війни Російської Федерації проти України.

Чотири роки болю, втрат і випробувань, які стали історичним моментом для українського народу. За цей час Україна продемонструвала незламну стійкість, мудрість і здатність до єдності перед обличчям труднощів. Незважаючи на випробування, народ об'єднався, зберігаючи культурну ідентичність, підтримуючи один одного та надихаючи світ прикладом витривалості та мужності. Українці показали, що навіть у найскладніші часи можливе відновлення, співпраця та збереження цінностей, які роблять націю сильною та життєздатною.

У цей складний період Румунія послідовно демонструє солідарність з Україною, а Союз українців Румунії став одним із найактивніших осередків підтримки, від перших днів війни і до сьогодні. Через свої філії в 14 повітах країни – Арадї, Бігорі, Ботошані, Бухаресті, Караш-Северіні, Констанці, Клужі, Галаці, Яссах, Марамуреші, Сату-Маре, Сучаві, Тіміші та Тульчі СУР організував пам'ятні заходи та акції соліраності, що стали проявом єдності, співчуття і непохитної підтримки українського народу.

У контексті четвертої річниці війни представник української меншини в Палаті Депутатів, голова СУР Микола-Мирослав Петрецький наголосив, з трибуни Парламенту Румунії, на мужності українського народу, який вже п'ятий рік чинить героїчний спротив, підкресливши, що підтримка України є прямою інвестицією в безпеку Румунії і всієї Європи. Він відзначив активну роль Союзу українців Румунії у мобілізації громади, розвитку румунсько-української співпраці та утвердженні справедливого і сталого миру.

У **Сучаві** українська громада зібралася на глибоко зворушливий захід, організований місцевою філією СУР. Поминальна служба, яку відправив отець Михайло Кобзюк, об'єднала вчителів, учнів, студентів, біженців і представників громади у спільній молитві за мир. Особливо щемливими стали свідчення українських матерів, які пригадували перші дні вторгнення, ночі в укриттях та вимушений виїзд за кордон. Їхні слова вдячності за підтримку, отриману в Румунії, звучали як підтвердження того, що солідарність тут має конкретний вимір – у допомозі, співчутті та відкритих серцях.

Молодь, учні та студенти, поділилася власними переживаннями, розповідаючи про адаптацію, тугу за домом і водночас віру в перемогу добра. Захід завершився музичним виступом українських студенток, що надав зустрічі особливої емоційної сили.

У **Сату-Маре** пам'ятний захід відбувся біля погруддя Тараса Шевченка в парку ім. Васіле Лукачу. Хвилина мовчання, панахида та покладання квітів стали знаком глибокої

цінності миру, діалогу та співпраці між Румунією та Україною. У своїх виступах керівники філії та місцевих організацій наголосили на важливості збереження пам'яті про загиблих, підтримки гуманітарних ініціатив та єдності місцевих громад у подоланні викликів, спричинених війною. Наприкінці заходу Михайло Мачока прочитав вірш, присвячений жертвам конфлікту та українському народу, ставши голосом співчуття й надії.

Тіміська філія організувала захід «48 місяців разом з українськими біженцями». Представники СУР, місцевої влади, громадських організацій та біженців обговорили виклики інтеграції, необхідність подальшої підтримки та конкретні кроки співпраці. На заході особливу атмосферу урочистості і душевної глибини створив настоятель української православної церкви в Тімішоарі, Крістіан Попович, який підніс молитву за мир в Україні та за тих, хто відійшов у вічність.

Головною темою зустрічі стали наслідки вторгнення Російської Федерації в Україну та його вплив на європейський регіон, а також обговорення шляхів практичної підтримки та відбудови України. Особливу увагу приділили ефективній співпраці між державними структурами та неурядовими організаціями, залученими до допомоги та інтеграції українських біженців у повіті Тіміш. У межах заходу була презентована віртуальна виставка, понад 500 фотографій, що яскраво відобразила драматичні переживання українців за кордоном, участь членів філії у численних гуманітарних і культурних ініціативах протягом чотирьох років, моменти солідарності, конкретної допомоги сім'ям біженців та зусилля збереження культурної і мовної ідентичності.

У **Констанці** представництво СУР долучилося до глобальної кампанії «Stand with Ukraine», організувавши церемонію покладання квітів до Стопа миру – символічного пам'ятника, присвяченого національним меншинам у Констанці, на території Музейного комплексу природничих наук. Це особливе місце, що символізує діалог, мирне співіснування та взаємоповагу між громадами, надало церемонії глибокого змісту та підкреслило важливість солідарності з українським народом. Хвилина мовчання та покладання квітів стали виразом єдності, пам'яті та підтримки України.

(Продовження на 9 стор.)

пошани до Героїв сьогодення. Голова Сату-Марської філії Ірина-Люба Горват підкреслила незмінну підтримку України, а представниця Закарпатської обласної ради Мирослава Ливч подякувала румунському народу і Союзу за братерську допомогу з перших днів війни. Захід став проявом солідарності – єднанням українців у світі та всіх, хто на боці України у час випробувань.

Марамурська філія відзначила роковини урочистим заходом, організованим у примі-

Українці Румунії поруч із народом України: Від підтримки до єдності

(Закінчення. Початок на 8 стор.)

У **Бігорі** в приміщенні філії СУР відбулася інформаційно-просвітницька зустріч для молоді, під час якої Сорана Ністор представила огляд перебігу війни в Україні, її наслідків та підтримки з боку Румунії та СУР. Андрея Мірела Мирза висвітлювала тему дезінформації, навчаючи учасників критично оцінювати новини та залишатися поінформованими.

Захід продовжився переглядом короткого документального фільму та відкритою дискусією, під час якої студенти психологічного факультету Університету Орадя обговорили вплив війни на психічне здоров'я та поділилися історіями постраждалих. Завершилася зустріч хвилиною мовчання за жертв конфлікту, символом пам'яті, солідарності та поваги до українського народу.

Галацька філія організувала пам'ятний захід у Ліцеї мистецтв ім. Дімітрія Кукліна, що об'єднав учнів, вчителів та членів громади у спільному жесті пам'яті та солідарності. Учасники переглянули відео та презентацію «Україна – нація нескорених», які підкреслили стійкість українського народу та силу міжнародної підтримки. Літературно-музична композиція «Герої не вмирають» доповнила пам'ятну програму, висвітлюючи жертву та мужність тих, хто перебуває на передовій.

Особливо зворушливим моментом став поетичний вечір із творами сучасних поетів-борців, серед яких Гліб Бабіч, Ігор Мисяк, Артур Дрон, Павло Вишебаба, Ярина Черногуз, Максим Кривцов та Валерій Пузік. Їхні вірші, написані в умовах фронтової реальності, передавали глибокі послання мужності, втрати, надії та любові до батьківщини, органічно поєднуючи присутніх у спільному переживанні та усвідомленні незламної сили духу українського народу.

У **Клуж-Напоці** члени української громади зібралися на території університету, щоб віддати шану загиблим і запалити свічки пам'яті. Ця символічна церемонія стала проявом глибокої поваги, вдячності та солідарності з українським народом, який уже багато років відстоює незалежність, суверенітет і територіальну цілісність своєї країни.

Пам'ять учасників охоплювала не лише події останніх років, а й жертви, принесені з початку російської агресії у 2014 році, включно з незаконною анексією Криму та конфліктом на сході України. Особлива увага була приділена видатним діячам української культури, які віддали своє життя, захищаючи найдорожче – українську мову, традиції, культуру та національну ідентичність.

Їхня мужність стала символом незламності й надійною опорою для української нації, нагадуючи, що цінності, за які бореться народ,

залишаються основою його стійкості та безперервності.

І в **Тулчі** члени Союзу українців Румунії організували пам'ятний захід, присвячений жертвам війни, героям, які захищали свою

країну, та всім, хто щодня переживає драму конфлікту. Подія відбулася в приміщенні тульчанської організації і стала моментом тиші, роздумів та солідарності. Програма включала хвилину мовчання в пам'ять про загиблих, молитву за мир, єдність і припинення страждань, а також виступи членів організації.

Захід став виразом щирої солідарності з українським народом, глибокої поваги до героїв, які боронять свободу й суверенітет, та відданості збереженню української ідентичності. У словах і вчинках учасників звучала впевненість, що єдність, взаємна підтримка та спільна віра допоможуть вистояти й зберегти незламний дух української нації.

В **Арадї**, у місцевій організації Вінга, відбувся захід за участю біженців і членів громади. Промови, свідчення очевидців війни та спільна молитва в православній церкві стали актом духовної єдності. Запалені свічки символізували пам'ять і надію.

Бухарестська філія Союзу українців Румунії, разом із культурними партнерами організувала подію «Чотири роки війни в Україні: пам'ять, опір і правда». Поминальна служба, круглий стіл про літературу під час війни та поетичний вечір поєднали слово, мистецтво і громадянську позицію. Захід засвідчив, що солідарність має і культурний вимір – через відповідальність за правду і підтримку свободи.

У **Карансебеші** у приміщенні місцевої філії СУР відбувся пам'ятний захід, що розпочався хвилиною мовчання на вшанування жертв війни. Учасники згадали загиблих та висловили підтримку родинам, які втратили близьких, наголосивши на важливості єдності та людської солідарності.

Ботошанська філія СУР 28 лютого також провела пам'ятний захід. Після виступів і панахиди, відслуженої отцем Іваном Русом, учасники долучилися до поетичних читань і обговорень про значення солідарності. У зустрічі взяли участь представники кількох громад, молодь та вчителі, які підкреслили важливість збереження пам'яті про жертв війни в Україні.

Чотири роки війни стали тяжким випробуванням для України, але водночас – періодом зміцнення єдності українців у всьому світі. Філії та організації Союзу українців Румунії довели, що солідарність – це не лише почуття, а постійна дія. Від гуманітарної допомоги до молитви, від культурних заходів до парламентських заяв – у всіх цих кроках звучить одне послання: українці Румунії були і залишаються поруч з Україною, у болю і в надії, у пам'яті і в боротьбі за мир.

Книга «Листи кохання і війни», що зворушила Європу, тепер доступна румунською

(Закінчення. Поч. на 5 стор.)

У вступному слові румунська поетеса та публіцистка Руксандра Чесеряну підкреслила, що «Листи кохання і війни» показують, як смерть долається життям через кохання, а листування подружжя стає свідченням стійкості, патріотизму та віри у дружбу й солідарність.

Презентація, приурочена до четвертої річниці повномасштабного вторгнення Росії в Україну, зібрала численну аудиторію і засвідчила силу української надії та відповідальності.

Модератором події був румунський публіцист Крістіан Петрешконіу, який відзначив, що книга - це історія про війну, відповідальність перед Батьківщиною та родиною, а також про кохання. Разом з автором виступили історик Арманд Гошу та літературний критик Йоан Станомір. Вони наголосили, що книга поєднує літературу, поезію та документальні нотатки, передає фронтові переживання Павла та досвід Вікторії з дітьми у Парижі, водночас показуючи драматичний період в історії України та Східної Європи.

Своїми враженнями поділилася й румунська поетеса Ана Бландіана, яка назвала видання надзвичайно красномовним і вразливим. Вона відзначила, що книга глибоко передає війну в Україні, силу кохання та універсальне значення подій через французьку журналістку Доан Буї.

Презентація у Бухаресті стала нагодою відчути силу літератури як засобу документування історії, свідчення людської стійкості та важливості кохання, патріотизму й солідарності навіть у найважчі часи.

Павло Матюша - український письменник, перекладач і військовий, чие ім'я стало відомим в Румунії минулого року, завдяки книзі «Механізми захисту», що об'єднала тексти дванадцяти сучасних українських авторів. Другий переклад на румунську - «Листи кохання і війни» - це епістолярна розповідь, що поєднує особисті переживання, фронтові будні та емоційні випробування Вікторії та Павла Матюш, перетворюючи їх на цінний літературний і документальний скарб та свідчення трагічних подій сучасності. В ексклюзивному інтерв'ю Павло розповів про процес написання книги, власний досвід на фронті та силу кохання, яке допомагає вистояти в найскладніші моменти.

– Павле, що Вас надихнуло на ведення такого щирого епістолярного листування під час війни, а згодом і на рішення поділитися вашими інтимними особистими переживаннями з майбутніми читачами?

– Воно з самого початку розпочиналося як листування для читачів літературного культурного журналу «Le Nouvel Obs» у Франції. Але оскільки ми з дружиною переживали нашу особисту драму, історію,

воно з мого боку принаймні стало дуже особистим чи особистісним, про що, зрештою, я не шкодую.

– Яким чином війна вплинула на Ваші творчі процеси та письменницьке бачення?

– Війна вплинула в тому сенсі, що письменники в Україні, а війна торкнулася всіх, немає таких, яких вона не торкнулася, стали писати власне про саму війну або про досвіди, які з нею пов'язані. Це сумна, але

ло нам зберегти подружнє життя, тому що воно не вирішило всі наші проблеми, саме листування, але воно дозволило кожному з нас зайняти ті позиції, які пізніше нам допомогли в зближенні і відновленні нашого почуття, яке насправді листування тільки розкрило.

– Чи відчуваєте Ви, що книга може стати свідченням для майбутніх поколінь про людську стійкість, солідарність, переживання під час цієї війни?

– Я переконаний, що подібне листування, наше чи інші, які ми вже знаємо з історії – це черговий документ про двох людей, який з точки зору історії є просто двома маленькими точками, але з точки зору глибини переживань людини – це цілий Всесвіт. І кожен може себе впізнати, бо ми всі, чесно кажучи, живемо за одними й тими ж правилами любові, смерті. Тому так, я думаю, це допоможе впізнати, допоможе зрозуміти той період, тому що навіть у 2024-му році, 2025-му році, і зараз, уже страшно казати, у 26-му році вже відчувалася дистанція. І вона буде тільки зростати. Тобто цей текст дозволяє певною мірою побачити фотографію того періоду.

– Чи змінилося Ваше бачення кохання та сім'ї під час війни і як це відображено у книзі?

– Я можу сказати, що для мене стало чіткіше зрозуміло, що особисто для мене родина є початковою базою моїх цінностей. Якщо раніше я міг це казати, міг десь сумніватися, а десь бути на інших цінностях, то зараз я достеменно знаю, що це для мене визначальна базова цінність. І, звичайно, коли в тебе є ризик щось втратити, ти особливо починаєш це цінувати. Мені пощастило не втратити. І так само я сподіваюсь, моїй родині пощастило не втратити мене в жодному сенсі, тому це для мене важливе не відкриття, але остаточне ствердження цього.

– Ви вже вдруге в Румунії за досить короткий час: були на літературному фестивалі в Яссах, тепер у Бухаресті. Як ви оцінюєте інтерес румунської публіки до вашої творчості, до того, що Ви пишете і що передаєте у своїх книгах?

– Ми були вражені в Яссах увагою, теплотою румунської публіки до нас, глибиною сприйняття тих меседжів, які ми як група українських письменників доносили. І зараз знову те саме відчуття теплоти, зацікавлення. Ми чітко розуміємо, я чітко розумію, що Україна і Румунія наче відбудовують нові культурні мости, які нам вартувало будувати ще дуже давно й ось воно зараз відбувається на наших очах. Я дуже щасливий, що долучився до цього з української сторони, і я залюбки буду повертатись до Румунії при найближчій нагоді.

– Дякую!

Всесвітня служба Радіо Румунія

правда. І мені здається, що це потрібно написати дуже багато текстів, щоб припинити писати про війну. Тому вона вплинула не лише на мене, а в принципі на все письменницьке коло людей культури, які не лише створюють тексти, а й фільми, п'єси і так далі.

– Як, на Вашу думку, листи допомагають передати емоційний досвід війни читачам?

– Лист – це забута, можливо, форма комунікації між людьми, але це прекрасна форма для того, щоб заглибитись на рівень, коли ми говоримо не лише про якісь події, трапилось те чи ось це, а про глибші переживання і глибше усвідомлення себе, один одного, взаємозв'язків. І я всіляко рекомендую всім людям, які вміють писати, повернутися до написання листів з приводу і без приводу, бо це прекрасна форма комунікації і саморефлексії в тому числі.

– Ви в Яссах, якщо не помиляюсь, восени розповідали, що це листування допомогло вам зберегти подружнє життя.

– Якось я переконаний, що воно допомог-

Великий Кобзар об'єднав українців Румунії у святі слова і музики

Українці зі всіх куточків Румунії об'єдналися, щоб вшанувати 212-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка – великого пророка, духовного дороговказу і незгасного світла для нації. Його творчість, багата на глибокі думки, життєві уроки та непохитну віру у свободу, залишається актуальною й сьогодні: надихає, додає сили та вселяє впевненість у світле майбутнє України. Кожен вірш, кожне слово Кобзаря продовжує об'єднувати українців Румунії, зберігати національну ідентичність та служити джерелом духовного збагачення для поколінь.

У Бухаресті урочистості з нагоди 212-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка відбулися біля його погруддя у парку імені короля Міхая I. У пам'ятному заході взяли участь члени Бухарестської філії Союзу українців Румунії та колектив центрального офісу організації. Присутні поклали квіти до погруддя поета, вшановуючи його внесок у розвиток української культури, літератури та національної свідомості. Програма заходу передбачала художні виступи, читання віршів Тараса Шевченка та виконання пісень на його слова.

На запрошення голови Бухарестської філії Союзу українців Румунії Михайла Трайсти в урочистостях взяв участь голова СУР Микола-Мирослав Петрецький. У своєму виступі він наголосив на значенні творчості Тараса Шевченка для українського народу, зазначивши, що немає українця, який би не знав творів Великого Кобзаря, так само як немає румуна, який би не був знайомий із творчістю Міхая Емінеску. Він також підкреслив актуальність ідей Кобзаря, які й сьогодні об'єднують українців у світі.

Він також підкреслив, що етнічні українці в Румунії приділяють особливу увагу збереженню та популяризації цієї культурної спадщини. У цьому контексті було відзначено, що Румунія є державою Європейського Союзу з найбільшою після України кількістю бюстів Тараса Шевченка, багато з яких встановлено за підтримки Союзу українців Румунії.

Голова СУР наголосив, що березень має символічне значення для діяльності організації, адже саме в цей період у громадах, де проживають етнічні українці Румунії, проводяться численні культурні, літературні та наукові заходи, присвячені постаті Великого Кобзаря.

У Сучавському повіті 212-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка відзначили низкою освітніх і культурних заходів, організованих за підтримки місцевих організацій СУР, в навчальних закладах, де вивчають українську мову. Участь у подіях взяли учні та вчителі, які через різноманітні творчі ініціативи вшанували пам'ять великого поета.

Головною метою заходів стало ознайомлення молоді з життям і творчістю Кобзаря, а також формування поваги до української літератури, рідної мови та культурних традицій. Через поезію, пісню й художні заняття школярів заохочували відкривати для себе красу літературної творчості, розвивати власні творчі здібності та глибше пізнавати українську культурну спадщину.

У гімназійній школі Келінешть-Купаренку під керівництвом учительки Лоредани Миндрештяну учні пригадали ключові моменти з життя Тараса Шевченка, а також представили художню

програму з декламацією віршів і виконанням пісень на слова поета. В Ульмі під керівництвом учительки Андреї Франковської школярі підготували ілюстрований плакат із зображеннями та рядками з творів Шевченка, поєднавши літературу з творчим самовираженням.

Подібні творчі заняття відбулися й у гімназійній школі Верхньої Бродини під керівництвом учительки Джети Добранські, де учні створили тематичний плакат, представлений у шкільному просторі. У Сіреті, в приміщенні місцевої організації Союзу українців Румунії, за ініціативи голови організації Константина Попеску відбувся

поетичний вечір за участю учнів гімназійної школи імені Петра Мушата та коледжу імені Лакку Воде.

Творчі заходи відбулися також у Палтіну та Арджелі, де учні під керівництвом учительок Константини Бурсук і Черасели Чорней створили художні роботи, натхненні образами з творів Шевченка.

У Балківській школі учні 3-го класу під керівництвом Анки Штюбяну та 4-го класу під керівництвом Нарциси Кирстян представили програму «Тарас Шевченко – символ і натхнення». Наступного дня в Негостині учні підготовчого, 2-го та 4-го класів під керівництвом учительок Анки Штюбяну, Діани Фрасенюк і Лідії Даскалок організували святковий захід та поклали квіти до погруддя поета.

Ці заходи стали для учнів нагодою віддати шану одному з найвизначніших поетів української літератури та відчути живу силу його слова.

Арадська філія Союзу українців Румунії відзначила 212-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка, святковим заходом, в якому взяли участь учні гімназійної школи села Тирнова, які вивчають українську мову, продемонструвавши щире зацікавлення та активну участь у художній програмі.

Під час урочистості школярі читали вірші Кобзаря, готували тематичні виступи та брали участь у творчих активностях, що дозволили відчути глибину його слова і осягнути значення його спадщини для розвитку української літератури та формування національної свідомості.

Серед дорослої публіки були: вчителька української мови та літератури Анна Ганціг, секретар філії Іляна Преда, а також т.в.о. голови Арадської філії Союзу українців Румунії Дмитро Стулянек. У своєму виступі останній висловив подяку учням і педагогам за активну участь та вагомий внесок в організацію заходу, підкресливши важливість таких подій для збереження та популяризації української культури серед молодого покоління.

Караш-Северінська філія СУР відзначила 212-ту річницю від дня народження великого національного поета України Тараса Шевченка в неділю, 8 березня, у своєму офісі в Карансебеші. На початку заходу голова філії Даніель Басараба наголосив на визначній ролі Шевченка у формуванні національної свідомості українського народу та підкреслив незмінну актуальність його послання, яке утверджує цінності свободи, гідності й справедливості.

Презентацію, присвячену життю та творчості поета, підготував професор Іван Росоха, голова Карансебешської організації СУР, який висвітлив ключові сторінки біографії Кобзаря та його безцінний внесок у розвиток української літератури. Перший заступник голови філії Іван Малиновський виступив із промовою, присвяченою значенню цієї події для збереження української культурної спадщини й популяризації її серед молодого покоління у цьому куточку Румунії.

(Продовження на 13 стор.)

Румунія та Україна – стратегічні партнери!

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

Також у четвер президент України разом із міністром національної оборони Румунії Раду Міруце відвідали 86-ту авіабазу, де зустрілися з персоналом та українськими курсантами, які проходять підготовку пілотів F-16 у Європейському тренувальному центрі. Володимир Зеленський подякував Румунії, інструкторам центру та всім, хто допомагає Україні захищатися і протидіяти російському терору.

Міністр оборони Румунії Раду Міруце подякував Володимирі Зеленському за стійкість українського народу, який стримує агресію Росії та захищає безпеку всього регіону, зокрема і Румунії.

«Ми спокійно спимо у своїх ліжках, бо вже чотири роки українці протистоять агресору Путіну. Румунія та Україна – партнери. Але більше того, ми – дві нації, які розуміють, що означає свобода і якою ціною її потрібно захищати», – заявив він.

Раду Міруце повідомив, що під час зустрічі з Володимиром Зеленським обговорив продовження програм підготовки українських пілотів і зміцнення оборонних спроможностей на східному фланзі НАТО. За його словами, візит на 86-ту авіабазу в Борчі став

ще одним підтвердженням практичної співпраці між Румунією та Україною у сфері безпеки.

Василь КАПТАРУ

Баба Докія і червоно-білий мерцішор

Був тихий вечір на початку весни. Дідусь сидів на призьбі разом зі своїм онуком. Зі стріхи капала тала вода, а десь у саду вже чулося несміливе цвіріння пташок.

— Дідусю, а чому ми носимо мерцішор? — спитав хлопчик, показуючи на червоно-білу ниточку на своїй руці.

Дідусь усміхнувся й поглянув на пагорби.

— Ех, онучку... ця історія починається з однієї впертої старої, яку звали Баба Докія. Кажуть, що вона мала багато овець і дуже хотіла якнайшвидше вигнати їх на гору, бо думала, що весна вже прийшла. Щоб не змерзнути, вона вдягнула на себе дев'ять кожухів. Та перед тим, як рушити в дорогу, вона побачила в однієї дівчини з села маленький шнурочок, сплетений із білої й червоної ниток.

— А що це таке? — спитала Баба Докія.

— Це мерцішор, бабо Докіє, — відповіла дів-

чина. — Білий колір — це сніг зими, а червоний — життя весни.

Баба Докія лише засміялася.

— Якщо вже прийшла весна, то мені не треба стільки кожухів!

І рушила з вівцями на гору. Підіймаючись, вона відчувала, як сонце гріє дедалі сильніше і почала скидати кожухи — один за одним.

— Бачите? — казала вона. — Я ж знала, що зима вже позаду!

Але березень — місяць вередливий. Після кількох теплих днів раптом налетів холодний вітер, піднялася хуртовина.

Баба Докія, залишившись без кожухів, змерзла на горі й перетворилася на камінь. І нині люди кажуть, що деякі скелі в горах — то сама Баба Докія та її вівці.

Онук слухав із широко розплющеними очима.

— А мерцішор? Дідусь лагідно торкнувся ниточки на руці хлопчика.

— Відтоді люди носять мерцішор на початку березня. Щоб пам'ятати, що зима й весна щороку змагаються між собою... і що не слід поспішати, як Баба Докія.

Хлопчик подивився на червоно-білу ниточку.

— Дідусю... але ж весна перемагає, правда?

Дідусь усміхнувся.

— Завжди, онучку. Інакше не розквітали б підсніжники.

Степан ТРАЙСТА

Великий Кобзар об'єднав українців Румунії у святі слова і музики

(Продовження з 11 стор.)

У святковому заході взяли участь члени Караш-Северінської філії, представники місцевих організацій із Решіци, Карансебеша, Копечеле, Зоріле та Корнуцела, а також численні гості. Вони вшанували пам'ять великого поета, обговорили його духовну та літературну спадщину, відзначивши, що слово Шевченка й сьогодні залишається джерелом натхнення для українців Румунії.

9 березня 2026 року і Тульчанська філія Союзу українців Румунії провела урочистий захід, присвячений життю та творчості Тараса Шевченка. Подія відбулася біля погруддя Кобзаря й зібрала членів філії, представників місцевої громади та почесних гостей.

Серед присутніх були перший заступник голови Союзу українців Румунії Богдан Мойсей, голова Тульчанської філії СУР Лучіка Герман, представник Тульчанської повітової ради Сорін Морару, голова Асоціації «Солідарність ROUA» Ліліана Гологан, представниця Тульчанського шкільного інспекторату Надія Ігнатенку, а також голови й члени місцевих організацій СУР із Караормана, Сфинту-Георге, Суліні, Теліци та Тульчі. Особливу атмосферу свята підтримала молодіжна група «Дунайські соколи» з Тульчі.

У рамках заходу пролунали промови, присвячені життю та творчості Тараса Шевченка, підкреслюючи його внесок у розвиток української літератури й національної свідомості. Учасники поклали квіти та вінки до погруддя поета, висловлюючи шану та вдячність за його невмирущу спадщину.

Свято стало нагодою не лише вшанувати пам'ять великого Кобзаря, а й задуматися над культурними та духовними цінностями українського народу, передати молодому поколінню повагу до рідної мови, традицій і культурної спадщини та зміцнити зв'язок між поколіннями у спільноті українців Румунії.

Сату-Марська філія СУР організувала „Дні Тараса Шевченка“ – захід, присвячений 212-й річниці від дня народження великого українського поета. Серед присутніх були члени Комітету Сату-Марської філії, члени філії СУР, голови та члени сату-марських місцевих організацій, а також вчителі та учні школи ім. Геллерта Шандора у Мікулі. Були присутні й гості з України: заступник Бєдєвлянського сільського голови Іван Країло, староста села Біловарці Ярослава Онурій, керівниця відділу освіти, культури, молоді, сім'ї та спорту Рената Шелевер та директорка Бєдєвлянської школи мистецтв Олесь Шелевер.

Заходи розпочалися з покладання вінків та квітів до погруддя Тараса Шевченка на площі Василя Лукачу в Сату-Марє. Цей момент став даниною

поваги великому поетові, символу української літератури та справжньому пророку національного відродження, особистості, яка своєю творчістю сприяла утвердженню національної ідентичності та визнанню української мови.

Програма продовжилася концертом, при-

свяченим життю і творчості Тараса Шевченка. Особливою окрасою свята стали вихованці Бєдєвлянської школи мистецтв – члени вокального ансамблю «Гуцулята», які продемонстрували свій талант та любов до української культури, зокрема до творчості Кобзаря. Молоді виконавці читали вірші та виконували пісні на слова поета, а учениця Еліда Логош зворушила публіку проникливим виконанням пісні «Думи мої...».

У вівторок, 12 березня, в амфітеатрі Художньої школи ім. Дімитрія Кукліна в місті Галац відбувся захід «Тарас Шевченко – душа українського народу», організований Галацькою філією СУР.

Програма розпочалася з презентації життя і творчості Тараса Шевченка, яка дозволила учасникам зануритися в драматичну долю поета та відчутти глибину його слова, що стало голосом цілого народу. Особливу увагу привернула рубрика «Цікаві факти з життя Т. Г. Шевченка», яка відкрила присутнім маловідомі сторінки біографії поета.

Центральним моментом заходу стала літературна композиція «Тарасове слово», у рамках якої діти продекламували вірші «Вранці», «За сонцем хмаронька пливе», «Зоре моя вечірня», а також уривки з поем «Гайдамаки» та «Кавказ».

Особливо зворушливим став виступ хору «Ясниця», який виконав пісні на слова Тараса Шевченка: «Зацвіла в долині червона калина», «Думи мої, думи», «Учітєся, брати мої», «Садок вишневий коло хати». Через ці музичні інтерпретації слова поета ожили, передаючи силу, віру й надію українського народу.

Клузька філія СУР у співпраці зі відділенням української мови та літератури філологічного факультету Університету ім. Бабеша-Бояї вшанувала великого поета 7 березня 2026 року, відзна-

чивши його 212-ту річницю народження у водночас урочистій і теплій атмосфері.

Голова Клузької філії, доц. д-р Іван Гербіл, представив новелу Василя Стефаника «Марія», підкресливши через процитовані уривки один із найвиразніших проявів шани до Тараса Шевченка в українській літературі та його значення для формування національної свідомості.

Далі доц. д-р Діана Тетян виголосила доповідь «Інтерсемантична транспозиція в оповіданні „Варнак“ Тараса Шевченка», у якій зосередилася на елементах літературної та музичної інтертекстуальності.

Третю доповідь, під назвою «Тарас Шевченко – художник», представила д-р Міхаєла Гербіль. Вона розкрила мистецький бік багатогранної особистості Великого Кобзаря та його вплив на формування специфіки українського мистецтва в контексті світового, зазначивши, що Тарас Шевченко вважається засновником критичного реалізму в живописі та одним із найталановитіших майстрів техніки офорту свого часу.

Після доповідей відбувся показ документального фільму Акіма Галімова про життя та діяльність Шевченка. Український драматург Костянтин Солов'єнко представив фрагменти постановки вистави «Шевченко 2.0» Харківського національного академічного театру. Завершальним акордом заходу стала поетично-лірична програма вокального гурту «Мальви» у супроводі Володимира Албула, під час якої звучали вірші та пісні на слова Тараса Шевченка.

У понеділок, 9 березня, біля пам'ятника Тарасу Шевченку в Сігету-Мармацієй відбулася культурно-пам'ятна подія «Вшанування великого українського поета Тараса Шевченка», організована Марамурською філією СУР.

Захід зібрал понад 100 учасників, які прийшли віддати шану культурній та літературній спадщині Кобзаря. Серед присутніх були голова Союзу українців Румунії та представники центрального офісу, керівництво Марамурської філії, голови місцевих організацій, радники й члени СУР. До участі також були запрошені представники повіту і міста, українські греко-католицькі та православні священники, директори шкіл із навчанням українською мовою, учні школи у Вишівській долині та педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка в Сігету-Мармацієй.

Програма розпочалася із виконання державних гімнів Румунії та України, після чого відбулися поминальні служби. Вікарій Української греко-католицької єпархії Василь Колопельник та о. Лучіан Марущак, а також вікарій Української православної єпархії Маріус Лаурук, о. Іоан Юрча, о. Адріан Вішован і о. Ярослав Клемкович провели молебні за великого поета.

(Закінчення на 16 стор.)

♦ С М О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

КАЗКА ПРО БЕРЕЗЕНЬ

Жила-була на світі красуня Весна. І мала вона трьох синів. Найстарший, Березень, був добрим та лагідним. Він дуже любив поспати. І цим користалась злюка Зима. Вона то озерце заморозить, то снігу притрусить.

Одного разу Березень прокинувся від того, що він замерз. Обдивився довкола і засмутився.

Вчора він кригу на озері пів дня колов, а нині вона виглядає ще міцнішою.

Порозганяв усі хмари, щоб Сонце Землю зігріло, а на небі одна сива-сива висить і снігом посіває.

Нори звірятам від листя і гілочок лишніх порозчищав, та Зима з Вітром ще більше позакидували.

Побачила засмученого сина Весна та й питає:

– Чому зажурився, синочку?

– Та от, матусю. Сон маю такий міцний, що Зима встигає повернутись.

– Не засмучуйся, любий. Я знаю, як цьому зарадити. Треба лише помічників покликати.

І Весна заспівала. Та так мелодійно, що все довкола затихло.

А пісня полилася полями і лісами аж через море.

Почули її там перелітні птахи і зрозуміли, що вже час додому повертатись.

Змахнули вони крилами, і зграйка за зграйкою полетіли.

Прилетіли жайворонки і бачать: поки Березень спить, Зима інієм дерева вкриває. Почали пташки співати, капосницю проганяти, то й сонько прокинувся.

Подякував він пташкам і зрадів – тепер у нього є вірні охоронці. І ніхто вже не стане Весні на заваді.

Марія СОЛТИС-СМИРНОВА

Іван КОВАЧ

І МАТЕРІ, І ЖІНЦІ

І матері, і жінці мій уклін,
немов Землі, яка не народилась, –
у двох високих небах до колін
схиляюсь перед ними словом дива.

А там, де неосяжна моя путь,
там сонцем й до галактик не сягнути, –
тому Природі піків не забудь
несу відчайним блиском м'яти-рути.

І матері, і жінці квітку скель,
немовби тишу, що в березі згусла, –
я дам назавжди, бо летить орел
і півжиття мого щезає в гусях.

І матері, і жінці – свій закон
про небо й землю, що не знають крові, –
про руки й чола променів без ком
і зрошену сріблами мову крони.

А їм – життя, а їм хіба життя,
коли в хвилині простір і секунда,
а їм весни, їм'я й серцебиття
у дверях, де підкова жде полудня.

1 БЕРЕЗНЯ –
ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ КІШОК

Історія того, як з'явилося це свято, не збереглася. Але ще у Стародавньому Єгипті вбивство кішки каралося смертю. А сьогодні кішкам, нашим розумницям, які нам розвеселяють дні, приділяємо багато уваги і любові. Крім того, кішечки дарують нам гарний настрій, а медики знайшли у кішок ще й лікувальні властивості!

Дуже цікавим є і дослідження професора Венцеля, який доводить, що наші милі кішки здатні виділяти окремі букви і навіть склади, і то найбільше зі всіх домашніх тварин: А, Б, Ц, Ф, Х, І, М, Н, О, Р, С, У, В, Міау, Фіау, Сс,

Бр, Мр, Ба, Оау, Йа. (з власного досвіду: коли кішка нагнівалася, попереджає: Х-Х-Х!).

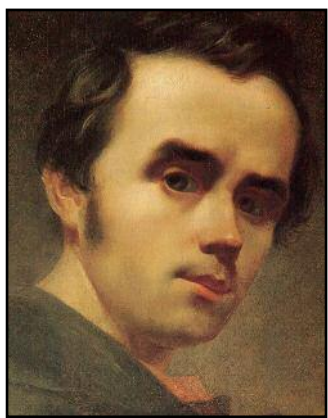
Грицько БОЙКО

ЧОМУ ГРИЦЬКО
ПОДРЯПАНИЙ

– Чому це ти подряпаний? –
Юрко Тимка пита.
Тимко йому відказує:
– Та я ж купав kota!
– А я от не подряпаний,
Хоч теж купав свого...
– Еге, ти ж не викручував
І не сушив його!

♦ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ♦

Шевченко Тарас Григорович (1814-1861) поет і художник

Вперше збірку творів Тараса Григоровича Шевченка, укладену цілковито для дітей, було видано в Україні у 1891 році під назвою «Кобзар: книга для дітей». Це видання з'явилося у Львові завдяки зусиллям Руського товариства педагогів. З того часу видання текстів Тараса Шевченка для читачів-дітей стало хорошою традицією, що продовжується і нині.

СЕЛО

Село! І серце одпочине:
Село на нашій Україні –
Неначе писанка, село.
Зеленим гаєм поросло.
Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво. А кругом
Широколистий тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори за Дніпром.
Сам Бог витає над селом.

21 БЕРЕЗНЯ – ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ПОЕЗІЇ – МИСТЕЦТВА СЛОВА

Найдавніші, найперші вірші, за твердженням істориків, були написані ще 4 тисячі років тому. Автором цих віршів була аккадська принцеса Ен-Хедуана, яка присвячувала свої поетичні твори богові місяця Нанні. Свято було засновано ЮНЕСКО 1999 р. і вирішено відзначати його кожного року 21 березня. Поезія – мистецтво слова.

Газета «ВС» з нагоди Дня поезії вітає наших поетів українців Румунії, що зародили нашу літературу, яку славнозвісний поет Іван Драч назвав «справжнім феноменом», носії якого наші відомі всім творці в Румунії.

Чесť Вам і Слава! (І.П.-К)

1982 рік: В Українській літературній студії Спільки письменників Румунії: Зліва – направо: голова Літстудії поет Іван Ковач і поетеса Оксана Мельничук.

Павло ШОВКАЛЮК

ПЕРЕД ПОГРУДДЯМ НЕГОСТИНСЬКИМ

Я признаю – чимало раз
Часу мені не вистачало
Квітки піднять до Кобзаря,
Хоч це для Генія й замало.

Тому ж у віршах і в піснях
Його я славлю, величаю,
Й погруддю Генія-Творця,
Перехрестившись, уклоняюсь...

Сторінки склала
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Пам'ятники Тарасу Шевченку у світі та Румунії

Тарас Шевченко, видатний український поет і національний символ, має численні пам'ятники в Україні та за її межами. Загалом у світі налічується близько 1167 пам'ятників, з яких понад 1060 розташовані в Україні, а близько 99 у 44 інших країнах, що робить його одним із найбільш увічнених культурних діячів світу.

Серед країн за межами України найбільше пам'ятників Шевченку налічується у Румунії, США, Канаді, Польщі та ряді інших держав. У Румунії встановлено шість пам'ятників-погрудь, зокрема в населених пунктах із компактним проживанням української громади: Бухаресті, Негостині, Тульчі, Сату Марє, Лугожі та Сігету-Мармаціей.

У Бухаресті погруддя вперше встановили 1952 року в парку Герестреу (нині парк імені короля Міхая I), що стало першим пам'ятником Шевченку в європейській країні за межами України. Через вандалізм пам'ятник знищили у 1993 році, а у 1998 році в тому ж парку відкрили новий пам'ятник роботи скульптора Геннадія Єршова.

У Негостині Сучавського повіту погруддя було відкрито в березні 2005 року біля будинку культури імені Назарія Яремчука; пам'ятник подарований Україні місцевої українській грома-

ді, автор Микола Шматько. У Сату Марє погруддя встановлено 2009 року в парку імені Васіле Лукачу, автор румунський скульптор Радун Чобану. У Тульчі бюст з'явився у 2011 році в «Парку постатей», його також створив Радун Чобану.

У Лугожі біля української православної церкви Святого Володимира погруддя відкрито 2015 року. Воно виготовлене в Україні скульптором Володимиром Римарем, постамент у Румунії. У Сігету-Мармаціей погруддя встановлено 2016 р.

перед місцевою українською православною церквою на кошти Союзу українців Румунії та за підтримки місцевих представників, автор Володимир Довбенюк.

Ці пам'ятники не лише вшановують літературну спадщину Шевченка, а й слугують центрами культурних заходів, сприяють збереженню української ідентичності та підкреслюють історичні й культурні зв'язки між Україною та Румунією.

Василь КАПТАРУ

Великий Кобзар об'єднав українців Румунії у святі слова і музики

(Закінчення. Поч. на 11 стор.)

У своїх промовах представники СУР та місцевих установ підкреслили важливість збереження духовної та культурної спадщини Тараса Шевченка та роль подібних заходів у зміцненні української культурної ідентичності в Румунії. З промовами виступили: голова Союзу українців Румунії та депутат Парламенту Румунії Микола-Мирослав Петрецький, заступник мера Сігету-Мармаціей Крістофер-Левенте Орос, представник видання «Привіт Сігет» Іоан Маріш, заступник генерального шкільного інспектора Марамурського повітового шкільного інспекторату Іоан Мунтян, Маріус Лаурук і Василь Колопельник, а також заступниця голови Союзу українців Румунії Анна Самбор.

Особливу атмосферу свята створила концертна програма. Солістки Сіміна Колопельник і Міхаела Мікулайчук виконали пісні на слова великого поета, після чого свій талант у співі та декламації віршів продемонстрували й учні Вишівсько-Долинської гімназійної школи під керівництвом директорки Марії Папариги. Яскравим моментом став виступ Михайла Мачоки з проникливим читанням віршів Шевченка.

Завершився захід урочистим покладанням квітів до погруддя Тараса Шевченка, ставши символічним

підсумком дня, сповненого шани, емоцій та живого відчуття єдності української громади.

У вівторок, 10 березня, **представництво СУР у Констанці** разом зі школою UA Radiance провело поетичний вечір «Великі поети. Тарас Шевченко – Михайло Емінеску – Юнус Емре», присвячений дню народження Тараса Шевченка.

Захід зібрав учнів і вчителів UA Radiance (директор Людмила Іванова), членів української громади Констанци, представників СУР, діячів культури та мистецтва, а також представників інших етнічних громад міста. Вечір поєднав у собі освіту, мистецтво та живу дискусію про духовну спадщину трьох великих поетів.

Програма вечора відзначилася інтеграцією Шевченка, Емінеску та Емре у символічний контекст Констанци, міста з багатою історією міжкультурних контактів. Експерти та діячі культури обговорили літературні й духовні зв'язки між цими митцями, підкреслюючи їхню роль у формуванні національних літератур та культурних ідентичностей.

Центральним моментом вечора став художній виступ учнів і вчителів UA Radiance: сценки з творів Шевченка, декламація його поезії, пісні на слова «Кобзаря» в творчому та емоційному виконанні.

Особливо запам'ятався виступ народної артистки Анастасії Єрмакової, яка виконала музичні твори високої майстерності, додаючи вечору особливого мистецького звучання.

Завершення вечора стало теплим і затишним моментом спільного спілкування: вечорниці з легкими закусками, подарунки для дітей і живі обговорення творчості Шевченка та інших великих поетів. Подія подарувала учасникам не лише культурне збагачення, а й відчуття єдності та глибокої поваги до спадщини української літератури.

Кожен із цих заходів вкотре підтвердив, що слово Тараса Шевченка живе серед українців Румунії, намагає молодь і дорослих, єднає покоління та зберігає духовний зв'язок із національною культурою. Його творчість не втрачає актуальності, а навпаки – стає дороговказом для всіх, хто прагне свободи, сили й віри у майбутнє. Ці урочистості стали свідченням того, що пам'ять про Кобзаря, його поезія та життєвий шлях продовжують надихати, об'єднувати та надихати українців Румунії на збереження культурної спадщини, виховання національної гордості та духовного багатства для прийдешніх поколінь.

www.uur.ro

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – **Василь КАПТАРУ**

Іван КОВАЧ

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.